

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 1. Nomen, & origo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

VI. Iidem iudicant de causis episcoporum sibi subditorum, 1. cum ad eos appellatur, 2. Cum vacante ecclesia Metropolitana postulatur Patriarcha, ut disponat de rebus ad Metropolitanum pertinentibus. 3. In casu consuetudinis vel privilegii. 4. Cum de negotio arduo, quod in Concilio provinciali decidi nequit, controversatur. 5. Cum Metropolitanus est negligens, defectum illius supplet Patriarcha. 6. In causa Archiepiscopi Patriarcha iudex est. 7. An iusta sit excommunicatio inferioris, cognoscit. 8. Iudicat, an appellatio à sententia Episcopi ad Papam facta, sit legitima. *Vivianus in Ration. pag. 432. Alagona in comp. pag. 155. Lorich V. Patriarcha. n. 2.*

VII. Patriarchæ sedem figere solent, & debent in nobiliore loco, seu Urbe, ubi Reges & Prineipes commorari solent, quod tempore Clementis Papæ constitu-

tum *Anacletus in epst. 2. ad Episcopos Italiae* indicat his verbis. Provincia multo ante Christum tempore divisæ sunt maxima ex parte, & postea ab Apostolis, & B. Clemente prædecessore nostro ista divisio est renovata. In capite omnium Provinciarum, ubi dudum erant primates sæculi, ac prima iudiciaria potestas &c. ipsis quoque in civitatibus & locis nostros Patriarchas vel Primates, qui unam eandemque formam tenent, licet diversa sint nomina, leges divinæ & ecclesiasticæ esse iusserunt, ad quos Episcopi, si necesse fuerit, confugerent, eosque appellarent, & ipsi Primatum nomine fruerentur. *Mosconius l. 1. c. 8. Lancel l. 1. tit. 5. Alexand. ab Alexandro. l. 2. Genial. dierum c. 27. Bellarm. l. 1. de Pontifice c. 23. & 24. Tholosan l. 47. Synotagm. c. 32. Barb in c. Humilis. de Maior. & obed.*

TITULUS X.

De Cardinalibus.

Primum in Hierarchia ecclesiastica locum à summo Pontifice Cardinales obtinent, qui Consilarii, Coadiutores, & administri sunt in rebus arduis. *c. Per Venerabilem l. 4. Decr. tit. 17.* Iidem oculi vocantur, & lucernæ unius candelabri à Petro Damiani: item pars prima & membra ipsius Papæ, ut tradit *Paulus V. in Bulla Romana c. 8. & purpurati in Rubr. de iurisd. omn. Ind. n. 15.* Illorum dignitas regis comparatur à Sixto V. in *Const. 50. in princ. & 5. Præterea Laert. in Bullar. tom. 1. pag. 282. Collect. Decis.*

Apostol. 131. Martin. Polon. in Chron. l. 2. pag. 96. Henriq. l. 10. c. 27. Barb. in c. Execrabilis de præben. in 6. Ad Contem. l. 6. c. 37.

§. I.

Nomen, & Origo Cardinalium.

I. **C**ardines in cælo duo poli appellantur Arcticus, & Antarcticus, quis circa illos immobiliter fixos cæli globus voluitur. Legimus etiã ventos Cardinale

males & quatuor mundi partes Cardinales; Virtutes Cardinales apud *S. Ambr. l. 5. in Luc.* Primarios Donatistarum *S. Augustinus* Cardinales nominavit. Simili modo Cardinalia appellamus, quæcunque magna & eminentia sunt. Quod igitur Consiliarij & administri proximi ac primarii summorum Pontificum Cardinales dicantur, dignitatem illorum, & superam eminentiam arguit, cuius rei causa recens ab *Vrbano VIII.* Eminentissimi titulo aucti sunt. *Silv. V. Cardin. Aluar. Pelag. de plan. eccl. l. 2. art. 16. Moscon. l. 1. c. 5.*

II. De prima origine variant Scriptores, sed rem ipsam intuenti facile apparebit ab initio Ecclesiæ fuisse. Nam à *S. Petro* usque, cuius collaterales fuerunt *Linus, Cletus, & Clemens*, semper aliqui ad consilia intima à summis Pontificibus adhibiti sunt. Sub *Silvestro Papa Victor & Vincentius* in Concilio Nicæno præsederunt, quod munus eximium, & Cardinalium proprium est. Nomen quod attinet, ante *Gregorij M.* tempora raro auditum, & paucis tributum videtur. Nec *Onuphrius* audio, qui cepisse ait *Cleti & Evaristi* ætate. Distingui autem sub *Silvestro* primum cœperunt, cum antea commune nomen omnibus esset, qui vel maiori ecclesiæ, vel cæteris episcopis & Diaconis præsiderent. *Laudens. Q. 7. Mosconius l. 1. Par. l. c. 5. Stapleton. de magnit Rom. Eccl. l. 2. c. 13. Loricinus in thesaur. V. Cardinalis. Polydor. Virg. de invent. rer. l. 4. c. 9.*

III. Numerum si quæris, usque ad annum Christi 1125. sub *Honorio Papa* 53. fuisse. Inde incertus mansit usque ad annum 1276. Postea augeri cœpit, ita tamen, ut sub *Bonifacio VIII.* tantum 20. essent. In Concilio Constantiensi decretum est,

ne 24. numerum excederent. At *Sixtus IV.* plures quàm 30. creavit. *Alexander VI.* quinquagesimum artigit. *Leo X.* ad 65. una vice supra 30. creando. *Paulus IV.* quinque supperaddidit. *Pius IV.* septuaginta sex habuit. *Sixtus V.* denique septuagesimum numerum deficiavit exemplo *Mosis*, cui 70. seniores in adiutorium à Deo dati sunt, illum postea numerum *Clemens VIII.* complevit. *Turrecrem. l. 1. c. 80. Franc. Leo in thesaur. fo. eccl. Par. 1. c. 2.*

IV. Ex his liquet, errare Panormitanum cum aliis quibusdam existimantibus, à Christo Domino Cardinales institutos esse in 72. discipulis, quos elegit, & ad prædicandum misit. Nam si ordines sacros excipias, quibus alii sunt episcopi, alii Sacerdotes, alii Diaconi, nihil remanet Cardinalibus, quàm assistere summo Pontifici, negotia ecclesiæ tractare & providere ea, quæ ad totius ecclesiæ incolumitatem pertinent, quod totum humani juris & arbitrii est. Pontifex igitur, & quidem solus Cardinales eligit & creat, ita ut nec ipse Cardinalium Senatus, cum Ecclesia Pontifice viduata est, ullum Cardinalem creare possit. *Glo. in Clem. ne Romana V. Potestatis de elect.* Imò nullibi legimus à Conc. Generali quempiam Cardinalem nominatum esse, cui tamen eam potestatem negare non aulam. *Flamin. de resig. l. 2. q. 1. Barbos. in c. Excommunicatis de off. legati.*

V. In Conc. Tr. Sess. 24. c. 1. definitur, in electione Cardinalium eadem observanda esse, quæ in electione episcoporum, ut nimirum de vita, ætate, doctrina, & reliquis dotibus inquisitio fiat, & non ex una tantum sed omnibus totius orbis nationibus sumantur, prout idonei reperti fuerint:

sint: nē videlicet Dignitates & munera non hominibus, sed meritis & virtutibus debita ab illa natione, in qua summus Pontifex residet, per ambitionem, quasi propria sibi accipiantur. *Franc. Leo in Thesaur. fori eccl. Par. 1. c. 2. Efferen in Manuali poli. p. 656.*

VI. Creatio Cardinalium quamvis unico verbo perfici queat, à summo Pontifice, communiter tamen certæ quædam cæremonie adhibentur puta traditio pilei, immissio annuli &c. Absentibus subinde per literas indicatur, & insignia mittuntur. *V. Paleotum de Cardinal. Par. 1. Q. 5. Zerolam Par. 1. V. Cardinales.*

§. II.

De Cardinalium Dignitate, & officio.

I. Cardinalium gradus triplex est, Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum. Episcopi sex sunt, presbyteri 50. Diaconi 14. Atque ex his conflatur numerus 70. quem Sixtus V. præscripsit. Quæ cuique attributa sit Ecclesia, inuenios apud *Mosconium pag. 26. & seq.* qui te censuris omnium titulis, subdit Cardinales in illis habere iurisdictionem episcopalem. *c. His qua de mai. & obed. Vnde conferre possunt omnia beneficia, Canonica, præbendas, aliaque officia, siue curata, siue non curata sint. Azor 11. l. 4. c. 1. Polyd. de inue. rer. l. 4. c. 9.* Addit *Zerola*, modò Sacerdotes sint, ordines minores conferre. *V. Cardin. ci. fin.*

II. Dignitas Cardinalium æstimari potest 1. ex comparatione cum statu politico. Cū enim multò nobilior sit ecclesiasticus Status, in quo Sacerdotes, episcopi,

& alii Prælati fulgent, eorum, quibus præstant, maxima dignitas erit. 2. ex officio illorum, de quo paulò post. 3. ex titulis, quibus iam olim honorati fuerunt. *Constantinus M.* in Edicto suo. *Vitis, inquit,* diversi ordinis, Reverendissimis clericis, S. R. E. seruientibus illud culmen singularis potentie, & præcellentie habere sâcimus, cuius amplissimus noster Senatus videtur gloria adornari, id est, Patrios, & Consules effici: nec non & cæteris dignitatibus imperialibus eos promulgamus decorari, & sicut imperialibus extat decorata militia, ita Clerum S. R. E. adornari decernimus. *Idem à S. Bern. l. 4. de Confid.* vocantur Collaterales, & Coadiutores summi Pontificis. In decretalibus verò *et. de elect. in 6.* principales Assessores, Consiliarii, & in executione Principalis officii Cooperatores. 4. ex privilegiis multis, & magnis, de quibus infra, §. 3. Summum gradum & Dignitatem Cardinalium, *Barb. & Manfr. apud Moscon. pag. 19.* probat 1. quia cum Papa iudicant orbem terræ, & à nemine, quàm à Papa iudicantur. 2. quia eorum consilio totus mundus regitur. 3. quia sunt cardines, super quibus uniuersi orbis machina voluitur. 4. quia in Ecclesia Dei tenent principatum. 5. quia à Papa membra appellantur. 6. quia Senatus illorum diuinus est. 7. quia locum Apostolorum tenent. 8. quia eligunt Pontificem, & eliguntur. 9. quia speciali ornamento decorantur. 10. quia maioribus negotiis præsunt, 11. quia Papa inter Cardinales connumeratur. Ita illi rem eandem diversis nominibus exaggerando. *Vigner. Instit. p. 631 Lorich. in. thesau. V. Cardinalis num. 5. Cardin. Tuschus conclus. 96. & seq.*

Y

III. Car-